

2. ROČNÍK BOJNICKÉHO WORKSHOPU KOMPLEXNÉHO MANAŽMENTU GASTROINTESTINÁLNYCH MALIGNÍT

Tomáš Šálek

Interná klinika NOÚ, Bratislava

Onkológia (Bratisl.), 2006, roč. 1 (1): 56–58

V dňoch 24. – 26. 11. 2005 sa v Bojniciach konal II. ročník workshopu zameraného na komplexný manažment gastrointestinálnych malignít. Tak ako i predchádzajúci ročník, bol i tento venovaný hlavne problematike kolorektálneho karcinómu – v Európe, Severnej Amerike a aj na Slovensku najčastejšej malignite vychádzajúcej z tráviaceho systému.

Na Slovensku v poslednom období každoročne diagnostikujeme viac než 2 800 nových prípadov tohto ochorenia. Posledné údaje, ktoré máme k dispozícii z Národného onkologického registra hovoria dokonca o 2 991 novodiagnostikovaných ochorení v roku 2002.

Workshop, na ktorom sa zúčastnilo približne 70 onkológov z celého Slovenska, otvoril doc. J. Mardiak (NOÚ, Bratislava), ktorý v skratke zhrnul problematiku liečby kolorektálneho karcinómu a uviedol prednášku prof. Kozu (NOÚ, Bratislava), ktorá bola venovaná problematike angiogenézy. V úvode prednášky prof. Kozu spomenul význam angiogenézy pri nádoroch. Uviedol, že nádory väčšie ako 1 – 2 mm potrebujú na prežitie vlastné cievy a tvorba ciev je súčasťou rastu nádorov a tvorby metastáz. Látky, ktoré blokujú angiogenézu, bránia progresii onkologického ochorenia. V súčasnosti poznáme viaceré proangiogénne faktory a receptory, medzi ktoré patria VEGF1 – 4, angiopoetín 1 a mnohé ďalšie. Známe sú i endogénne inhibítory nádorovej angiogenézy ako sú trombospodín-1, angiostatín, endostatín a interferon alfa. Prof. Kozu vysvetlil participáciu angiogenézy na tvorbe nádorov, ich raste a metastázovaní a definoval polohu VEGF (vaskulárny endotelálny rastový faktor) ako ústredného mediátora angiogenézy. VEGF stimuluje rast endotelových buniek, je to homodimerický glykoproteín s molekulovou hmotnosťou 45 000 Da. Jeho biologický význam spočíva v stimulácii angiogenézy zvýšením migrácie endotelových buniek, ich proliferácie, zvyšuje priepustnosť ciev, čím umožňuje prienik nádorovej bunky do ciev, vznik metastáz a potláča imunitnú odpoveď. Vplyvom na lymfangiogenézu zvyšuje metastázovanie do lymfatických uzlín. Uviedol, že expresia VEGF znamená nepriaznivú prognózu u viacerých typov nádorov, napr. karcinómu prsníka, nemalobunkového karcinómu

plúc, kolorektálneho karcinómu, karcinómu pažeráka, vaječníkov, obličiek... Deplécia VEGF sa stáva pozitívnym ovplyvňovaním onkologického ochorenia v zmysle jeho postupnej deštrukcie.

Následne primár MUDr. T. Šálek (NOÚ, Bratislava) referoval o novinkách a podstatných zmenách v liečbe kolorektálneho karcinómu tak, ako ich reflektovala posledná výročná konferencia *Americkéj spoločnosti pre klinickú onkológiu* (ASCO), ktorá sa konala v Orlande na Floride v máji roku 2005.

Na poslednom ASCO mítingu boli referované výsledky štúdie PETACC 3, v ktorej sa skúšalo pridanie irinotekanu do adjuvantnej terapie kolorektálneho karcinómu. Pri mediáne sledovania 38 mesiacov sa zistilo, že pridanie irinotekanu ku kombinácii 5-Fluorouracil (5FU) + leukovorín (LV) nezlepšuje liečebné výsledky.

Ďalšou negatívnou informáciou z ASCO 2005 bola informácia autorov – Ychou a spolupracovníci – z podobného projektu, pridania irinotekanu ku kombinácii 5FU/LV v adjuvantnej terapii kolorektálneho karcinómu. Ani v tomto projekte sa nepotvrdil benefit pridania irinotekanu ku kombinácii 5FU/LV. Naopak v ramene s irinotekanom bolo viac neutropénie a febrilnej neutropénie.

A. de Gramont (Francúzsko) a spolupracovníci referovali o výsledkoch analýzy medzinárodnej štúdie MOSAIC pri 4-ročnom sledovaní pacientov liečených adjuvantnou terapiou – buď kombináciou LV5FU2 alebo kombináciou FOLFOX 4. Štúdia potvrdila benefit pridania oxaliplatinu ku kombinácii LV5FU2 (kombinácia FOLFOX4) pre klinické štádiá II a III kolorektálneho karcinómu.

N. Wolmark so spolupracovníkmi (USA) predniesol podobne pozitívne výsledky z pridania oxaliplatinu ku kombinácii 5FU/LV (bolus aplikácie !) v adjuvantnej terapii, v ktorej sa dosiahol významné zlepšenie 3-ročného prežívania bez choroby v skupine s kombináciou FLOX v porovnaní s bolusovou aplikáciou 5FU/LV.

Kapecitabin (Xeloda) v adjuvantnej terapii kolorektálneho karcinómu skúšali Twelves (Anglicko) a spolupracovníci v rámci klinickej štúdie X-ACT. Na ASCO 2005 referovali o výsledkoch prežívania, keď potvrdili

rovnakú efektívitu kapecitabinu v porovnaní s 5FU/LV. Monoklonálna protilátka – bevacizumab (Avastin), ktorá sa t. č. používa v 1. línii terapie kolorektálneho karcinómu v kombinácii s 5FU/LV, resp. 5FU/LV/irinotekan, bola Giantoniom (USA) a spolupracovníkmi použitá v 1. línii terapie v kombinácii s oxaliplatinou v schéme FOLFOX 4 a preliminárne výsledky, ktoré boli zverejnené, sú pozitívne a sľubné.

Negatívnu správu predniesol Hecht (USA) a dotýkala sa p. o. cieleho (targetového) lieku PTK/ZK, ktorého pridanie k oxaliplatinovej kombinácii nezlepšilo terapeutické výsledky kombinácie (PTK/ZK s oxaliplatinou) v porovnaní so schémou FOLFOX. Naproti tomu výsledky porovnania FUFOXU s CAPEOX-om (kombinácie na báze kapecitabinu) potvrdili rovnakú efektívitu oboch terapeutických ramien, a tým i akcentovali možnosť nahradenia kontinuálnych infúzií 5FU kapecitabínom.

Hochster (USA) predniesol výsledky práce svojho výskumného tímu, ktorý porovnával kombináciu mFOLFOX, bFOL, CAPEOX s alebo bez pridania bevacizumabu. Referované výsledky potvrdili benefit pridania bevacizumabu v zmysle dosiahnutia zlepšeného prežívania pacientov liečených kombináciou monoklonálnej protilátky a chemoterapie.

Cetuximab, monoklonálna protilátka proti EGFR, ktorá sa štandardne používa v liečbe pokročilého kolorektálneho karcinómu pri rezistencii na irinotekan, bola Folprechtom (Nemecko) a spolupracovníkmi použitá v liečbe v kombinácii s režimom AIO v populácii doteraz neliečených pacientov. V súbore 21 pacientov autori zaznamenali 14 odpovedí, čo je 67 % efektívnosť.

Cetuximab sa v štandardnej praxi používa u EGFR pozitívnych pacientov. Pippas (USA) a spolupracovníci referovali na základe svojich pozorovaní zaujímavé zistenie, že efektívnosť terapie cetuximabom u pacientov s kolorektálnym karcinómom nesúvisí s EGFS pozitívnosťou.

V ďalšom programe workshopu boli interaktívnu formou diskutované praktické problémy diagnostiky a terapie pacientov s kolorektálnym karcinómom. V blokoch, ktoré moderovali doc. Mardiak (NOÚ Bratislava) a prim. Šálek (NOÚ Bratislava) predstavili svoje „case reporty“ MUDr. I. Vochyanová-Andrežalová

(OÚSA, Bratislava), MUDr. B. Sepeši (Roosveltova nemocnica, Banská Bystrica), prim. MUDr. J. Beniak (Onkologické pracovisko, Poprad), doc. MUDr. E. Kukučková (Onkologické oddelenie, Trnava), MUDr. E. Pritzová (Roosveltova nemocnica, Banská Bystrica), prim. MUDr. Hrubý (Onkologické oddelenie, Žilina), MUDr. Detvay (Onkologického oddelenie, Nitra) a MUDr. Krasňanová (OÚSA Bratislava).

Integrálnou súčasťou workshopu bol chirurgický blok (doc. MUDr. Laca, MFN, Martin; doc. MUDr. Prochotský, Fakultná nemocnica, Bratislava; MUDr. Palaj, Nemocnica Bojnice; prim. MUDr. Mičunek, Nemocnica Topoľčany), v ktorom sa diskutovali hlavné problémy chirurgického manažmentu kolorektálneho karcinómu.

Jedným z hlavných blokov workshopu bola posterová sekcia, v ktorej predstavovali jednotlivé pracoviská výsledky systémovej terapie kolorektálneho karcinómu. V tejto sekcii sa aktívne pre-

zentovali títo autori: MUDr. Cipková, VOU, Košice; MUDr. Jančoková, Onkologické oddelenie, Bojnice; prim. MUDr. Magdín, Onkologické oddelenie, Bojnice; MUDr. Preťová, Onkologické pracovisko, Trstená; MUDr. Urbíliková, Onkologické pracovisko, Levice; MUDr. Bodorová, Onkologické oddelenie, Ružomberok; MUDr. Sudeková, Onkologické oddelenie, Žilina, MUDr. Sepeši, Onkologické oddelenie, Roosveltova nemocnica, Banská Bystrica; MUDr. Tomková, Onkologické oddelenie, Žilina; doc. Kukučková, Onkologické oddelenie, Trnava; MUDr. Borská, Onkologické pracovisko, Bratislava; MUDr. Dammak, Onkologické oddelenie Trnava; MUDr. Dolinská, Rádioterapeutické oddelenie NOÚ, Bratislava; MUDr. Dolinský, Interná klinika NOÚ, Bratislava; MUDr. Drahokoupilová, Onkologické oddelenie Nemocnice Milosrdní bratia, Bratislava, MUDr. Jurík, Interná klinika NOÚ, Bratislava, MUDr. Detvay, Onkologické oddelenie, Nitra; MUDr.

Konkolovská, Onkologické pracovisko, Komárno; MUDr. Nečas, Onkologické pracovisko, Skalica; MUDr. Streško, Onkologické oddelenie, Nitra; prim. MUDr. Václav, Onkologické oddelenie Nemocnice Milosrdní bratia, Bratislava, prim. MUDr. Lepeyová, Onkologické pracovisko, Topoľčany.

Na záver Workshopu vystúpil MUDr. Lajfr z Ministerstva zdravotníctva SR s prezentáciou venovanou aktuálnym otázkam liekovej politiky.

II. bojnícky workshop manažmentu gastrointestinálnych malignít so svojou netradičnou formou postavenou na aktívnom prístupe prakticky všetkých participantov a interaktívite bol zaujímavou príležitosťou na diskutovanie problémov spojených s diagnostikou a liečbou kolorektálneho karcinómu.

MUDr. Tomáš Šálek
Interná klinika, NOÚ,
Klenová 1, 833 10 Bratislava
e-mail: tomas.salek@nou.sk

Jitka Kobilková, Zdeněk Lojda, Jiří Ondruš, Alena Beková

Gynekologická cytodiagnostika

Druhé vydanie

Gynekologická cytodiagnostika je na celém světě jediným účinným testem (Papanicolaouovým testem – PAP testem) k odhalení počínajúceho zhoubného bujení buniek na děložním hrdle. Základním předpokladem je lege artis provedení všech článků cytodiagnostického procesu, a to od odběru buněk přes správné nanesení na sklo (zhotovení hodnotitelného cytologického obrazu) až po dokonalé a podrobné zhodnocení PAP stěru podle mezinárodních pravidel.

Druhé vydání publikace Gynekologická cytodiagnostika zachycuje závěry posledních mezinárodních porad a světových konferencí zaměřených na boj s karcinomem cervixu. Nejnovější hodnocení PAP stěrů (Bethesda, 2001) věnuje pozornost jednotlivým atypickým na buňkách cervixu, z nichž se v několikaletém procesu kancerogeneze nádor cervixu vyvíjí. Do knihy je také zařazena cytodiagnostika orgánů malé pánve, která s malignitami cervixu souvisí.

Monografie je určena především cytotechnologům a cytopatologům, ale využijí ji i gynekologové k rozšíření praktické, diagnostické, léčebné a kontrolní péče o ženu v prevenci invazivního, smrtelného nádoru cervixu.

Galén, 2006, 2. vydanie, ISBN 80-7262-313-3, s. 116.

Distribúcia v SR: KD Hanzlúvka, LF UPJŠ, Tr. SNP 1, 040 66 Košice, tel.: 0905 526 809, hanzlúvka@dodo.sk;
Osveta, Jilemnického 57, 036 01 Martin, tel.: 043/421 0970, redakcia@vydosveta.sk, internetovy predaj: www.littera.sk

